

Accountantsverslag 2018

Veiligheidsregio Twente d.d. 24 juni 2019

Samen werken aan
een veilige regio

VEILIGHEIDS
TWENTE

Per saldo persoonlijker

Inhoudsopgave

Wij hebben ons accountantsverslag als volgt ingedeeld:

1. Aanbieding	3
2. Bestuurlijke samenvatting	4
3. Kernpunten controle	5
4. Controleaanpak	9
5. Bevindingen controle jaarrekening 2018	10
6. Analyse resultaat en vermogen	14
7. Beheersingsorganisatie	15
8. Bijlagen	17

1. Aanbieding

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2018 van de Veiligheidsregio Twente (hierna: VRT) aan. Dit verslag beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2018 van de VRT.

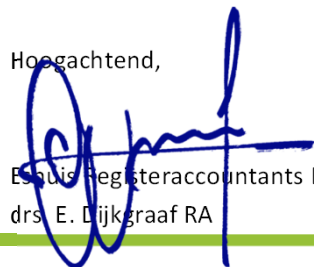
De jaarrekening 2018 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de VRT. Wij hebben naar aanleiding van onze controle een goedkeurende controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid verstrekt. Wij gaan ervan uit dat het algemeen bestuur op 1 juli 2019 overgaat tot ongewijzigde vaststelling van de jaarrekening. Wij verzoeken u contact met ons op te nemen, wanneer dit niet het geval is. In overleg kunnen dan de in dat geval verdere noodzakelijke acties worden ondernomen. Indien tot de vaststelling van de jaarrekening door het algemeen bestuur omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dient een dergelijke aanpassing nog voor de betreffende vergadering van het algemeen bestuur te worden gemaakt.

De bevindingen naar aanleiding van ons onderzoek hebben wij in het hiervoor liggende accountantsverslag weergegeven. Dit accountantsverslag met de daarin opgenomen bevindingen is op 6 juni 2019 in concept besproken met de portefeuillehouder namens het dagelijks bestuur, de heer A.C. Hofland en de heren D. Ellenbroek (controller / specialist financiën) en F. Bilgin (specialist financiën).

Wij bedanken de medewerkers van de VRT voor de open en constructieve wijze van samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden. De aanlevering van door ons opgevraagde informatie en documentatie was adequaat. Ook aanvullend gevraagde toelichting en documentatie lieten nooit lang op zich wachten.

Tot het verstrekken van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,

Eshuis Registeraccountants B.V.
drs. E. Dijkgraaf RA

2. Bestuurlijke samenvatting

Ons oordeel

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2018 van de VRT uitgevoerd en een goedkeurende controleverklaring voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid verstrekt. Dat houdt het volgende in:

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening 2018 van de VRT een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva per 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Voorts zijn wij van oordeel dat de in de jaarrekening 2018 verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Wij hebben de in de paragraaf 5.1.5 van de Jaarrekening 2018 van de VRT opgenomen verantwoording inzake de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd met inachtneming van het Controleprotocol WNT 2018. Wij concluderen dat de in de jaarrekening 2018 opgenomen verantwoording met toelichting voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

Jaarverslag 2018

Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag 2018 is opgesteld overeenkomstig het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en met de jaarrekening verenigbaar is. Het jaarverslag 2018 bevat in het licht van de door ons tijdens de controle van de jaarrekening 2018 verkregen kennis en informatie naar onze mening geen onjuistheden van materieel belang.

3. Kernpunten controle

Algemeen

De kernpunten uit onze controle zijn de volgende:

- Zijn er significante wijzigingen in de reikwijdte van de controle?
- Is er sprake van significante wijzigingen in de verslaggevingsvoorschriften?
- Evaluatie van de belangrijkste inschattingen door het management van de VRT.
- Weerstandsvermogen en risicomanagement
- Is de interne financiële beheersing van de VRT adequaat in het kader van de jaarrekeningcontrole?
- Wordt door de VRT gehandeld in overeenstemming met de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV?

Geen significante wijzigingen in de reikwijdte van de controle

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in onze opdrachtbevestiging d.d. 16 oktober 2018 en het door het algemeen bestuur op 3 december 2018 vastgestelde Controleprotocol voor de accountantscontrole Veiligheidsregio Twente 2018 en volgende jaren. Er is gedurende de controle geen sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Ook hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de reikwijdte.

Geen wijzigingen in significante verslaggevingsvoorschriften

De belangrijkste verslaggevingsvoorschriften voor de VRT zijn uiteengezet in de toelichting op de jaarrekening 2018. In 2018 hebben zich geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen (het BBV), die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de financiële positie of de resultaten van de VRT.

3. Kernpunten controle

Inschattingen door het management

In onze risicoanalyse en controleaanpak van de VRT hebben wij geen significante risico's aangemerkt die betrekking hebben op inschattingen door het management.

Weerstandvermogen en risicobeheersing

In paragraaf 4.1 van de Jaarstukken 2018 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' is het risicoprofiel van de VRT geschetst, alsmede de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit is berekend op € 1.486.000 (de algemene reserve van € 916.000 en het deel van de bestemmingsreserves, waarop nog geen verplichting rust ad € 570.000).

Het totaal van de zes belangrijkste risico's van de VRT bedraagt op basis van het eind 2018 geactualiseerde risicobeeld € 891.000. De weerstandratio per ultimo 2018 bedraagt daarmee 1,67 (na resultaatbestemming 2018 € 383.000 en afzonderen in 2018 naar VRT overgehevelde reserve Veiligheidshuis Twente € 163.000 wordt dit 1,06), waarbij een ratio van 0,70 volgens het beleidskader van de VRT is toegestaan.

Hoewel op basis van uw eigen uitgangspunten de weerstandratio hoger is dan de minimumnorm van 0,70, vinden wij de financiële positie van het VRT broos. Ons standpunt is gebaseerd op de volgende observaties:

- Bij de bepaling van het beschikbare weerstandvermogen wordt eraan voorbijgegaan dat de reserves FLO voor de gemeenten Enschede en Borne bijna € 1 miljoen negatief bedragen. Het is overigens de verwachting dat deze ultimo 2020 niet meer negatief zullen zijn.
- De aard en dynamiek van de organisatie brengt met zich mee dat het saldo van baten en lasten in de loop van het jaar moeilijk te prognosticeren is. Ter illustratie verwijzen wij naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten, dat in paragraaf 1.3 van de jaarstukken is opgenomen. Daaruit blijkt dat de verschillen ten opzichte van de bestuursrapportage aanzienlijk zijn.

3. Kernpunten controle

- In vergelijking met andere Twentse gemeenschappelijke regelingen is de verhouding tussen weerstandsvermogen en begrotingstotaal bij de VRT ongunstiger.

Het is ons bekend dat besloten is om de gemeentelijke bijdragen in een aantal jaren met € 1,2 miljoen te verhogen. Hierdoor neemt het risicoprofiel en daarmee het benodigde weerstandsvermogen uiteraard af.

De voor de VRT geldende Nota risicomanagement en weerstandsvermogen dateert uit 2014. Een geactualiseerde versie van deze nota ligt ter vaststelling voor in de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur.

Om beter inzicht in de financiële positie van de VRT te krijgen adviseren wij daarnaast om de meerjarenonderhoudsbegroting gebouwen (die in 2016 voor het laatst zijn herijkt) nog eens tegen het licht te houden en het zicht op de noodzakelijke kapitaalinvesteringen voor de komende jaren te verscherpen. Uit hoofdstuk 5 hierna (onderdeel materiële vaste activa, investeringen met economisch nut) blijkt dat er sprake is van wisselende inschattingen van de benodigde investeringen.

Interne (financiële) beheersing

De interne (financiële) beheersing is in de basis op orde. Daarnaast vinden op uitgebreide schaal (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden plaats, waarover aan de procesbeheerders en het bedrijfsvoeringsoverleg (BVO) wordt gerapporteerd. Voor onze bevindingen verwijzen wij u naar de door ons uitgebrachte managementletter d.d. 21 december 2018.

Rechtmatigheid

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden op de naleving van rechtmatigheid hebben wij geen onrechtmatigheden vastgesteld die van materieel belang zouden kunnen zijn. Desondanks is uit de door ons getoetste intern verrichte audits naar voren gekomen dat dat in een viertal gevallen een opdracht is verstrekt in strijd met het interne inkoop- en aanbestedingsbeleid. In totaal gaat het om een bedrag van ca. € 197.000 aan in 2018 gerealiseerde kosten.

3. Kernpunten controle

Wat de begrotingsrechtmatigheid betreft is op de programma's Multidisciplinaire onderwerpen, Brandweer, Gemeenten en Algemene dekkingsmiddelen sprake van een overschrijding van de lasten en wel met resp. ca € 0,34 miljoen, € 2,14 miljoen, € 0,01 miljoen en € 0,86 miljoen. Zoals uit de toelichting op deze programma's blijkt, worden de lasten voor een belangrijk deel gecompenseerd door hogere baten.

In hoofdstuk 10 van de Jaarstukken 2018 is daarnaast een afzonderlijke toelichting gegeven op de overschrijding van de lasten 2018 met totaal € 3.298.000. Een belangrijk bestanddeel van deze overschrijding is de post salarissen. Wij hebben vastgesteld dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid van de VRT en daarmee (alsnog) rechtmatig zijn.

Wij merken overigens op dat de overschrijding van de lasten op het programma Brandweer in 2017 (inclusief overhead) ruim € 3 miljoen bedroeg. Gesaldeerd met de hogere baten dan begroot was er in 2017 op dit programma echter een overschot van € 710.000, terwijl in 2018 (inclusief overhead) sprake is van een tekort van € 780.000.

4. Controleaanpak

Controleaanpak en uitvoering controle

Wij hebben onze controlewerkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met de door ons voorgenomen controleaanpak. Dat houdt in dat wij onze controle volledig gegevensgericht hebben uitgevoerd. In het vorige hoofdstuk hebben wij vermeld wat de kernpunten uit onze controle zijn geweest. In het volgende hoofdstuk brengen wij onze bevindingen onder uw aandacht.

Onze controleaanpak is onder andere gebaseerd op een adequate risicoanalyse. Wij hebben diverse gesprekken gevoerd met de controller over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen bij de VRT. Zoals in hoofdstuk 3 al vermeld hebben wij geen significant risico's voor onze controle onderkend als het gaat om inschattingen door het management.

Goedkeurings- en rapporteringstolerantie

Het algemeen bestuur bepaalt de goedkeuringstolerantie die de accountant bij zijn controle van de jaarrekening dient te hanteren. Normaliter wordt hiervoor de richtlijn op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) aangehouden, zo ook door de VRT.

Op grond van de jaarrekening 2018 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten 1% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, dat is afgerond € 561.000 en voor onzekerheden 3% van de totale lasten, inclusief dotaties aan de reserves, dat is afgerond € 1.685.000. Wordt deze goedkeuringstolerantie niet overschreden, dan kan een goedkeurende controleverklaring worden afgegeven. De goedkeuringstolerantie is een kwantitatieve maatstaf. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen. De rapporteringstolerantie is door het algemeen bestuur bepaald op € 100.000, zowel voor fouten als voor onzekerheden.

5. Bevindingen controle jaarrekening 2018

Algemeen

Wij hebben onze controlebevindingen hierna per balanspost c.q. programma weergegeven. In bijlage 1 hierna (hoofdstuk 8) is een overzicht van gecorrigeerde en niet gecorrigeerde controleverschillen opgenomen.

Verslaggeving

Overhead en taakvelden

Het Overzicht taakvelden, zoals opgenomen in bijlage 2 bij de jaarrekening 2018, is (conform het BBV) voor het eerst gepresenteerd in de jaarrekening van de VRT. Hiermee wordt ook inzicht gegeven in de baten en lasten per taakveld. Tevens is vanaf de jaarrekening 2018 centrale verantwoording van alle overhead op een specifiek taakveld (0.4) voorgeschreven. De in de notitie Overhead van de commissie BBV gehanteerde definitie voor overhead is ontleend aan 'Vensters voor bedrijfsvoering' en luidt: Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de externe klant.

Het totaal van het taakveld Overhead (per saldo lasten ruim € 10,8 miljoen) sluit aan met het daarvoor op het programma Algemene dekkingsmiddelen (netto) begrote en verantwoorde bedrag.

Een toelichting op het verdelingsprincipe van de taakvelden over de programma's ontbreekt in de jaarrekening. Ook een specifieke toelichting op het taakveld Overhead is niet in de jaarrekening opgenomen. Wij adviseren u deze toelichtingen met ingang van de jaarrekening 2019 op te nemen.

Wij hebben de conversietabel tussen programma's en taakvelden overigens niet integraal gecontroleerd.

5. Bevindingen controle jaarrekening 2018

Materiële vaste activa, investeringen met economisch nut

De investeringsplanning voor 2018 gaf in de begroting 2018 een bedrag van € 3,8 miljoen aan, met name voor materieel (€ 2,5 miljoen). In de begroting 2019 was dit beeld op basis van de situatie per februari 2018 bijgesteld naar € 4,7 miljoen, met name voor gebouwen (€ 2,1 miljoen). Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat de investeringen over 2018 ca. € 3,4 miljoen bedragen, waarvan € 0,9 miljoen in gebouwen (nieuw- en verbouwprojecten Vriezenveen en Hengelo).

De boekwaarde nam in 2018 met ca. € 2,3 miljoen af van € 55,08 naar € 52,74 miljoen, omdat de afschrijvingen ad € 5,48 miljoen ruimschoots hoger waren dan de investeringen. De afschrijvingen waren in totaal ca. € 160.000 lager dan over 2017.

Naar verwachting zal de boekwaarde in 2019 fors toenemen, gezien de volgens de begroting 2019 voor dit jaar geplande investering van € 10,2 miljoen (vooral gebouwen € 4,9 miljoen en materieel € 4,4 miljoen), waarvan specifiek benoemde investeringen tot een bedrag van € 9,9 miljoen. Daarbij is vermeld dat de investeringsruimte op onderdelen knelt. Het besluit van het algemeen bestuur van 12 februari 2018 om de gemeentelijke bijdrage in vier jaar tijd geleidelijk aan te verhogen met € 1,2 miljoen wordt hierbij genoemd als oplossing voor dit belangrijke knelpunt.

Algemene reserve

De algemene reserve was ultimo 2017 een negatieve reserve van € 1,16 miljoen. Per 31 december 2018 is deze nog altijd negatief, maar voor nog slechts € 0,05 miljoen. Deze reserve bestaat feitelijk uit drie onderdelen: een algemeen positief deel van € 0,92 miljoen (ultimo 2017 € 0,40 miljoen) en de negatieve reserves FLO Enschede voor € 0,91 miljoen (ultimo 2017 negatief € 1,51 miljoen) en FLO Borne voor € 0,05 miljoen (ultimo 2017 negatief € 0,55 miljoen). Deze negatieve saldi komen voort uit een bilaterale afspraak tussen de gemeenten en de VRT over de financiering van het FLO.

Het gerealiseerd resultaat 2017 ad € 0,51 miljoen is in 2018 toegevoegd aan de algemene reserve. De negatieve FLO-reserves liepen in 2018 terug met resp. € 599.200 (Enschede) en € 5.600 (Borne).

5. Bevindingen controle jaarrekening 2018

De toelichting op de algemene reserve en de bestemmingsreserves is in de jaarrekening verspreid over drie plaatsen: in hoofdstuk 8: Toelichting op de balanspost Eigen vermogen, in paragraaf 8.1: Toelichting op de mutaties in de reserves en in bijlage 3: Aard, reden en oordeel per 31-12-2018 van de reserves. Wij adviseren u deze toelichtingen te integreren in hoofdstuk 8: Toelichting op de balanspost Eigen vermogen.

Resultaat 2018 ten opzichte van Bestuursrapportage 2018

In de Bestuursrapportage 2018, die op 8 oktober 2018 is vastgesteld door het algemeen bestuur, werd voor 2018 een tekort voorspeld van € 714.000. Uit de jaarrekening 2018 blijkt een tekort van ca. € 909.000, dat na een bijdrage van € 526.000 uit de buffer van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) uiteindelijk is teruggebracht tot € 383.000.

In paragraaf 1.3 van de Jaarstukken 2018 is een toelichting op hoofdlijnen gegeven op de belangrijkste verschillen tussen het tekort volgens de Bestuursrapportage 2018 en dat volgens de jaarrekening 2018.

Subsidiebijdragen en Vooruitontvangen bedragen

In de toelichting op de balans is een verloopoverzicht over 2018 gepresenteerd van de per 31 december 2017 en 2018 van Europese overheidslichamen, het Rijk en overige Nederlandse overheidslichamen vooruitontvangen bedragen. Het totaalbedrag daarvan nam in 2018 toe van € 3,28 miljoen naar € 3,59 miljoen. In 2018 is in totaal € 7,76 miljoen aan bijdragen ontvangen, waarvan die in het kader van de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) het leeuwendeel vormt (€ 6,24 miljoen). De bestedingen in 2018 bedragen in totaal € 7,45 miljoen, waarvan op de regel Bestuur € 6,67 miljoen is verantwoord inzake de BDUR. Er is echter geen zichtbare 1-op-1-relatie te leggen tussen dit verloopoverzicht en de in bijlage 8 van de jaarstukken opgenomen SiSa-bijlage. Wij adviseren u het verloopoverzicht voortaan zodanig op te stellen dat deze aansluiting ook uit dit overzicht blijkt.

5. Bevindingen controle jaarrekening 2018

SiSa-bijlage, regeling A2: BDUR

In de SiSa-bijlage 2018 (bijlage 4 bij de jaarrekening) is een totale besteding voor de BDUR verantwoord van € 6.966.084. De in de vorige alinea vermelde besteding van € 6,67 miljoen maakt hiervan onderdeel uit. Daarnaast is nog een twaalftal andere posten als besteding BDUR aangemerkt tot een totaal bedrag van ca. € 294.000.

Wij hebben de bestedingen in het kader van de BDUR gecontroleerd volgens de richtlijnen van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2018. Onze rapportage treft u aan in hoofdstuk 8 (bijlage 2) van dit accountantsverslag.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

Algemeen

De accountant dient ingevolge BW 2 artikel 393, lid 4 in zijn verslag aandacht te besteden aan de bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Wij hebben de automatiseringsomgeving van de VRT uitsluitend beoordeeld in het kader van de jaarrekeningcontrole. Daarbij zijn ons overigens geen bevindingen gebleken die wij onder uw aandacht zouden moeten brengen.

IT-audit

Over 2018 hebben wij op 9 april 2019 een onderzoek naar de betrouwbaarheid van de gegevensverwerking bij de VRT uitgevoerd. Wij hebben een concept gespreksverslag van deze audit aan uw medewerkers voorgelegd. Ook hebben wij een aantal documenten bij uw organisatie opgevraagd en van u ontvangen. Over de uitkomsten van deze IT-audit zullen wij u op een later moment nog informeren, uiterlijk in de managementletter n.a.v. de interim-controle 2019.

6. Analyse resultaat en vermogen

Eigen vermogen enigszins toegenomen in 2018

Het eigen vermogen is in 2018 licht toegenomen van € 1,14 miljoen naar € 1,32 miljoen. Het gerealiseerd resultaat over 2018 bedraagt volgens het Overzicht van baten en lasten negatief € 383.000, nadat in 2018 per saldo € 559.000 aan de reserves is onttrokken en € 526.000 is vereffend met de buffer van de BDUR-gelden. De solvabiliteitsratio nam toe van 1,96 % per 31 december 2017 naar 2,34 % ultimo 2018.

Gerealiseerd resultaat 2018

Het gerealiseerd resultaat over 2018 bedraagt volgens het Overzicht baten en lasten in de jaarrekening (afgerond) € 383.000 nadelig. Dit resultaat is als volgt samengesteld (x € 1.000):

Programma Multidisciplinaire onderwerpen	575
Programma Brandweer	31.216 -/-
Programma GHOR	269 -/-
Programma Gemeenten	65
Programma Algemene Dekkingsmiddelen	30.494
Vereffening met buffer BDUR-gelden	526
Onttrekkingen aan de reserves	531
Dotaties aan de reserves	<u>1.089 -/-</u>
Totaal gerealiseerd resultaat	383 -/-

In de Jaarstukken 2018 is een analyse op hoofdlijnen gegeven van dit gerealiseerd resultaat, waarbij in principe verschillen tussen realisatie en begroot na wijzigingen > € 25.000 zijn vermeld. Deze analyse is nog eens samengevat in paragraaf 1.2 van de jaarstukken.

Een voorstel tot bestemming (dekking) van het gerealiseerd resultaat over 2018 is (vooralnog) niet in de jaarstukken opgenomen. In paragraaf 4.1.4 is wel het gevolg voor de weerstandsratio vermeld indien het nadelig saldo aan de algemene reserve zou worden onttrokken.

7. Beheersingsorganisatie

Interne (financiële) beheersing

De interne (financiële) beheersing is in de basis op orde. Daarnaast vinden op uitgebreide schaal (verbijzonderde) interne controlewerkzaamheden plaats, waarover aan de procesbeheerders en het bedrijfsvoeringsoverleg (BVO) wordt gerapporteerd. Voor onze bevindingen verwijzen wij u naar de door ons uitgebrachte managementletter d.d. 21 december 2018.

Frauderisicoanalyse

Wij hebben vastgesteld dat het maken en/of periodiek actualiseren van gerichte frauderisicoanalyses tot en met 2017 (nog) geen zichtbaar onderdeel vormde van de interne beheersingsomgeving van de VRT en dat uit de administratie (notulen, beleidsdocumenten, et cetera) bijvoorbeeld geen vastleggingen bleken, die het belang illustreren dat u hecht aan het vermijden en ontdekken van fraude. Uw organisatie loopt hiermee het risico dat de interne beheersing kwetsbare plekken bevat, die onopgemerkt blijven.

Wij hebben daarom in de Managementletter 2018 aandacht gevraagd voor het periodiek uitvoeren van een specifieke frauderisicoanalyse door het management en het bestuur. Hierin verwachten wij in ieder geval vanuit een tweetal invalshoeken een inschatting van de frauderisico's:

- Het risico van onrechtmatige onttrekkingen van geld en/of goederen aan de organisatie.
- Het risico dat personen de financiële verslaggeving gebruiken om daar beter van te worden.

Wij adviseerden de VRT deze frauderisicoanalyse over de verslagperiode door het dagelijks bestuur te laten vaststellen, deze vervolgens af te stemmen met het algemeen bestuur en hiervan een adequate vastlegging te maken.

Inmiddels is door uw organisatie een conceptversie voor een Startnotitie fraude en integriteit opgesteld, waarin uiteen wordt gezet wat de frauderisicoanalyse precies behelst en hoe deze binnen de VRT kan worden geborgd. Dit concept zal nog nader worden uitgewerkt en ter besluitvorming aan het bestuur worden voorgelegd, waarna de frauderisicoanalyse nog voor het verslagjaar 2019 vorm en inhoud kan krijgen.

7. Beheersingsorganisatie

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie NBA een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Ter invulling van deze professioneel-kritische houding zal de accountant een inschatting moeten maken van de frauderisico's, zich een beeld moeten vormen van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en moeten bezien of deze maatregelen effectief zijn. Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, zal de accountant dit moeten communiceren met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, het management dan wel het bestuur.

Wij hebben conform onze beroepsregels zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die erop waren gericht om het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Hoewel wij, zoals hiervoor beschreven, een kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude, merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle over 2018 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Gecorrigeerde en niet-gecorrigeerde controleverschillen

Wij hebben de volgende controleverschillen geconstateerd:

Resultaat beïnvloedende correcties:

Geen.

Niet gecorrigeerde controleverschillen:

Geen.

Geconstateerde fouten en onzekerheden in de controle:

- Rechtmatigheidsfout aanbestedingen € 197.000

8. Bijlagen

Bijlage 2: Bevindingen controle SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen. Per regeling wordt hieronder aangegeven of en zo ja, welke fouten en/of onzekerheden zijn geconstateerd.

<u>Regeling</u>	<u>Fout of onzekerheid</u>	<u>Financiële omvang</u>	<u>Toelichting</u>
BDUR A2	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal		€ 0	
Strekking controleverklaring rechtmatigheid:		goedkeurend	
Strekking controleverklaring getrouwheid:		goedkeurend	

8. Bijlagen

Bijlage 3: Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de “Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)” en vormen een belangrijk onderdeel van het ‘normenkader’ waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Eshuis ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de VRT in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken. Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Onze beoordeling heeft geen aanleiding gegeven om komend boekjaar teamleden bij de VRT te rouleren; het jaar 2018 betreft immers het eerste jaar van controle.

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Eshuis, haar partners en haar medewerkers en de VRT die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Eshuis, een bestuurder of interne toezichthouder van Eshuis of een lid van het controleteam heeft ontvangen of verstrekt aan de VRT of een bij de VRT betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben ontvangen of verstrekt en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.